

Návrh standardního projektu

Datum vytištění přihlášky: 01.04.2008	Číslo podoboru(ů) 405, 404	Registrační číslo: 405/09/0637
---	--------------------------------------	--

UCHAZEČ a NAVRHOVATEL

Uchazeč: Masarykova univerzita		IČ: 00216224	
Sídlo:	Žerotínovo nám. 9, Brno, 60177		
Navrhovatel:	Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D.		
Pracoviště navrhovatele:	Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Arna Nováka 1		
Rodné číslo: 7704081231	Telefon: +420 549493080	Fax:	E-mail: brom@phil.muni.cz

Název projektu česky: Pozdně středověké německé historiografické texty českého původu jako jazykové a literární památky - filologická analýza, elektronická edice textů	
Název projektu anglicky: Late Middle Ages German historiographical texts from Bohemia - A philological analysis, electronic edition	
Klíčová slova česky:	němčina, literatura, historická lingvistika, historiografie, kroniky, pozdní středověk, české země
Klíč. slova anglicky:	German Language, Literature, Historical Linguistics, Historiography, Chronicles, Late Middle Ages, Bohemia
Datum zahájení:	01.01.2009
Doba řešení (roky):	3
Zařazení do číselníku CEP:	AI, Jazykověda
	AJ, Písemnictví, mas-media, audiovize
	AB, Dějiny

Hodnocení grantových projektů GA ČR ukončených v posledních třech letech, u kterých byl navrhovatel hlavním řešitelem

Registrační číslo:		
Registrační číslo:		
Registrační číslo:		
Registrační číslo:		

Odborní spolupracovníci , kteří se budou podílet na řešení výše uvedeného projektu. (V seznamu se neuvádí navrhovatel a spolunavrhovatelé.)

Jméno a příjmení	Instituce

V případě výzkumu na zvířatech, lidech, nebo jejich tkáních nebo pro práci s geneticky modifikovanými organismy (GMO) je podmínkou grantového návrhu vyjádření příslušné komise (např. komise pro ochranu zvířat, etické komise).

VYJÁDŘENÍ NENÍ TŘEBA

Uchazeč a navrhovatel svými podpisy na návrhu projektu stvrzují, že:

- se před podpisem návrhu projektu seznámili s obsahem zadávací dokumentace a s pravidly Grantového systému GA ČR platnými v době vyhlášení veřejné soutěže a zavazují se dodržovat jejich ustanovení;
- návrh projektu byl vypracován v souladu se zadávací dokumentací a pravidly;
- všechny údaje uvedené v podepsaném výtisku návrhu projektu jsou pravdivé, úplné a nezkrácené a jsou totožné s údaji v elektronické verzi návrhu projektu podané pomocí aplikace;
- všichni spoluuchazeči, spolunavrhovatelé a spolupracovníci uvedení v návrhu projektu byli seznámeni s věcným obsahem návrhu projektu, jakož i s finančními požadavky uvedenými v návrhu projektu a dále i s obsahem zadávací dokumentace a s Pravidly Grantového systému GA ČR platnými v době vyhlášení veřejné soutěže ;
- před podáním návrhu projektu zajistili souhlas výše uvedených osob s účastí na řešení grantového projektu uvedeného v návrhu projektu;
- souhlasí, aby údaje uvedené v tomto návrhu projektu byly použity pro vnitřní informační systém GA ČR a dále souhlasí s uveřejněním údajů v rozsahu stanoveném v zadávací dokumentaci a Grantovém systému GA ČR platným v době vyhlášení veřejné soutěže.

Podpis navrhovatele
(Brom)

Podpis statutárního orgánu a razítko uchazeče 1)
(prof. PhDr. Josef Krob, CSc., děkan FF MU)

Datum

Navrhovatel: Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D.	Registrační číslo : 405/09/0637
Název projektu: Pozdně středověké německé historiografické texty českého původu jako jazykové a literární památky - filologická analýza, elektronická edice textů	

Podstata navrhovaného projektu (max. 1100 znaků) - **česky**

Předmětem předkládaného projektu je analýza a zpřístupnění významných německy psaných, zvláště překladových, historiografických děl pozdního středověku vážících se k českým zemím (např. překlady vlastního životopisu Karla IV. Vita Caroli, Pulkavovy kroniky, mladší prozaický překlad Staročeské kroniky tak řečeného Dalimila). Záměrem je připravit analýzy jmenovaných textů k publikaci v odborných periodících, dále zpřístupnit některé obtížněji dostupné texty v digitální podobě na internetových stránkách a konečně shromáždit bibliografii relevantní sekundární literatury a rovněž ji on-line zpřístupnit. Jde o dosud spíše nedostatečně doceněné textové památky tvořící nedílnou součást obrazu minimálně trojjazyčné kultury středověkých českých zemí; vznik některých z nich je přímým výsledkem programového záměru Karla IV. ohledně oficiální prezentace státu a dynastie (v latině, češtině a němčině). Mimo ideovou rovinu jde přirozeně o cenný materiál jazykový – specifická využitelnost pro lingvistická zkoumání je často umocněna existencí předloh a případně dalších paralelních jazykových verzí.

Cíle projektu (max. 300 znaků) - **česky**. (Tento text bude v případě udělení grantu uveden ve smlouvě o řešení projektu.)

Cílem předkládaného projektu je komplexní filologická analýza vybraných pozdně středověkých německých historiografických textů, zpřístupnění obtížněji dostupných primárních pramenů na internetu, rovněž pak shromáždění a elektronické zveřejnění bibliografie relevantní sekundární literatury k tématu.

Podstata navrhovaného projektu (max. 1100 znaků) - **anglicky**

The intention of the proposed project is the analysis of some remarkable German historiography texts from the Late Medieval Bohemian lands (e.g. the translations of the Autobiography Charles' IV., of the Pulkava-Chronicle or the younger prose-translation of the Old Czech so called Dalimil-Chronicle). The resulting papers are to be published in the scientific journals, furthermore some hardly accessible primary texts will be made available online. Besides this, a bibliography of the relevant scientific publications on the given topic shall be collected and published in internet. The so far rather underestimated texts are an important part and testimony of the trilingual culture of the Late Medieval Bohemian lands. Moreover, some of them can be seen as a manifestation of the programmatic presentation of the Emperor Charles IV. regarding the history of the Crown Lands as well as his dynasty. Aside from this sphere, these monuments are a valuable language documents as well – the existence of the parallel versions in other languages also makes some specific comparative research possible.

Uchazeč:
Navrhovatel:

Masarykova univerzita - Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D.

Registrační číslo:
405/09/0637

1) Celkové předpokládané uznané náklady na řešení projektu ze všech zdrojů financování na jednotlivé roky jeho řešení

(finanční údaje se uvádějí jako celočíselné hodnoty v tis. Kč)

	1. rok	2. rok	3. rok	Celkem
Náklady ze všech zdrojů financování	245	232	231	708

2) Celkové předpokládané uznané náklady na řešení projektu z jednotlivých zdrojů za celou dobu jeho řešení

(finanční údaje se uvádějí jako celočíselné hodnoty v tis. Kč)

Jednotlivé zdroje finančních prostředků na řešení projektu	tis. Kč
Celkové grantové prostředky požadované z GA ČR	708
Ostatní veřejné prostředky nepatřící do státního rozpočtu (např. z rozpočtů krajů nebo obcí)	0
Ostatní neveřejné prostředky (např. vlastní prostředky uchazeče u soukromých subjektů)	0
Celkem	708

3) Celkové náklady na řešení projektu požadované od GA ČR

(finanční údaje se uvádějí jako celočíselné hodnoty v tis. Kč)

	1. rok	2. rok	3. rok
Věcné prostředky celkem	108	98	94
Investiční prostředky celkem	0	0	0
Mzdové prostředky celkem	137	134	137
Celkem na řešení projektu	245	232	231

Finanční prostředky požadované od GA ČR pro uchazeče

(finanční údaje se uvádějí jako celočíselné hodnoty v tis. Kč)

Uchazeč:
Navrhovatel:

Masarykova univerzita - Filozofická fakulta Masarykovy univerzity
Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D.

Registrační číslo:
405/09/0637

		Požadované prostředky od GA ČR		
		1. rok	2. rok	3. rok
Věcné prostředky 1)				
Provozní náklady		24	20	18
Služby		10	9	8
Doplňkové (režijní) náklady		11	10	9
Cestovní náklady		15	12	11
Sociální a zdravotní pojištění a FKSP		48	47	48
Věcné prostředky celkem		108	98	94
Investiční prostředky na hmotný a nehmotný majetek 2)	Celková cena 4)			
	0	0	0	0
	0	0	0	0
	0	0	0	0
	0	0	0	0
	0	0	0	0
Investiční prostředky celkem	0	0	0	0
Mzdové náklady (detaily jsou uvedeny v části B-mzdy) 3)	Počet			
Mzdy nebo odměny navrhovatele a spolupracovníků	1	117	117	117
Mzdy nebo odměny technického personálu		12	10	12
Ostatní osobní náklady (celkem)		8	7	8
Mzdové prostředky celkem		137	134	137
Celkové prostředky z GA ČR		245	232	231

Náklady z dalších zdrojů předpokládané za celou dobu jeho řešení

Ostatní veřejné prostředky nepatřící do státního rozpočtu (např. z rozpočtů krajů nebo obcí)	0	0	0
Ostatní neveřejné prostředky uchazeče (např. vlastní prostředky uchazeče u soukromých subjektů)	0	0	0

1) Část IV oddíl 7 Grantového systému GA ČR 2008

2) Část IV oddíl 9 Grantového systému GA ČR 2008. Každou položku uveďte na zvláštní řádek.

3) Část IV oddíl 8 Grantového systému GA ČR 2008

4) Uvádí se celková pořizovací cena.

Informace o ostatních zdrojích financování v posledních dvou řádcích tabulky jsou požadovány pro CEP.

Zdůvodnění a rozpis finančních prostředků

Uchazeč: **Masarykova univerzita - Filozofická fakulta Masarykovy univerzity**
 Navrhovatel: **Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D.**

Registrační číslo:
405/09/0637

Příloha k B-rozpis je nedílnou součástí návrhu projektu a údaje v ní se musí shodovat s údaji v příslušné části **B-rozpis**. V této části musí být každý požadavek jasně specifikován, zdůvodněn a uvedeny informace o konkrétním využití požadované účelové podpory v souladu s ustanovením části V oddíl 11 Grantového systému GA ČR platného pro danou veřejnou soutěž.

Údaje v části **Příloha k B-rozpis** se uvádějí pro první rok řešení, pro další léta se údaje upřesní v příslušné dílčí zprávě.

Příloha k B-rozpis

Náklady na 1. rok řešení - 2009 (v tis. Kč)

provozní náklady - 24 tis. – odborná literatura (12); povýšení stávajícího počítačového vybavení (paměť, úložná kapacita) pro efektivní zpracování obrazového a textového materiálu (7); kancelářský materiál, papír, datová média, náplně tiskárny atd. (5)

služby - 10 tis. - skenovací a kopírovací služby knihoven a archívů; digitalizace dosavadních edic a vybraných rukopisů

doplňkové (režijní) náklady – 11 tis. - příspěvek na režii pracoviště stanoven jako 10 % věcných prostředků

cestovní náklady – 15 tis. – domácí (2) a zahraniční (13) služební cesty (Řezno, Vídeň, Praha ...) studijní cesty zaměřené na excerpci textů, konzultace, rešerše odborné literatury resp. nákup soudobých germanistických publikací

sociální a zdravotní pojištění a FKSP - 48 - standardní položka odvozená od mzdových prostředků mimo OON - 37 %

investiční prostředky nejsou požadovány

mzdové prostředky - 137 – polovina roční tarifní mzdy navrhovatele (hlavní řešitel) (117); odměny technického personálu (12); ostatní osobní náklady (8) – zajištění digitalizace, transkripce a korektur textů, příprava a formátování podkladů pro zveřejnění na internetu; jazykové korektury;

Celkové náklady na první rok řešení - 245

Mzdové náklady pro uchazeče pro 1. rok řešení

(finanční údaje se uvádějí jako celočíselné hodnoty v tis. Kč)

Uchazeč: **Masarykova univerzita - Filozofická fakulta Masarykovy univerzity**
 Navrhovatel: **Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D.**

Registrační číslo:
405/09/0637

Náklady na mzdy a odměny odborných zaměstnanců:

Navrhovatel a spolupracovníci:		Pracovní kapacita na řešení projektu 1)	Požadavky na mzdy a odměny od GA ČR
Jméno	Příjmení		
Vlastimil	Brom	50	117

Mzdy a odměny technického a administrativního personálu

	Požadované prostředky na mzdy a odměny od GA ČR
Celkový počet technických a administrativních zaměstnanců:	12

Ostatní osobní náklady (dohodu o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti) - uveďte typ pracovní činnosti, uvádějí se rovněž jména studentů přijatých na dohody:

Typ činnosti	Celkem požadované
l(s)	8

1) Uvádí se v procentech odpovídajících rozsahu úvazku zaměstnanců na řešení grantového projektu.

Uvádí se celková výše hrubé mzdy nebo odměny, resp. jejich poměrná část požadovaná z prostředků GA ČR na první rok řešení grantového projektu.

Pokud se budou práce na projektu účastnit studenti, uvádí se jméno a příjmení s označením „(s)“. V případě, že studenti budou odměňováni z položky OON uvádí se tyto údaje do pole "typ pracovní činnosti".

International cooperation for standard project proposal

No international cooperation on this proposal.

Pozdně středověké německé historiografické texty českého původu jako jazykové a literární památky – filologická analýza, elektronická edice textů
zdůvodnění návrhu

Mezi významné epochy české historie patří bezesporu 14. století, doba spjatá s panováním lucemburské dynastie se známým vrcholem představovaným vládou Karla IV. Tomu odpovídá jednak v relativně kratší perspektivě mocenskopolitické postavení českých zemí coby centra Říše římské, trvalejší byly vesměs projevy bouřlivého rozvoje na poli kultury a umění. Obecně známá jsou zejména hmotná umělecká díla – malířství, architektura aj., poněkud menší už je povědomí o dílech slovesných, přičemž některé oblasti, jako je tomu právě i u dobové historiografie, zůstávají spíše na pokraji zájmu i v odborných kruzích. Pro tento stav lze přirozeně nalézt jistá vysvětlení – je třeba přiznat, že v této sféře nebylo dosaženo úrovně dřívějších vrcholů kronikářské tvorby, jaký představuje v první polovině 14. století např. Zbraslavská kronika, zároveň ovšem historiografická díla vzniklá na popud Karla IV. svým významem nedosahují ani úrovně ostatních kulturních a uměleckých počinů této doby – lze konstatovat, že panovníkovy záměry se v tomto případě nepodařilo očekávaným způsobem realizovat. Pozornost ovšem zasluhuje právě celkový koncept státní kroniky, v českém prostředí dotud nepřítomný, inspirovaný zjevně zahraničím (srv. francouzské *Grandes Chroniques*).

Předmětem předkládaného projektu je zajímavá a přitom dosud spíše nedostatečně doceněná skupina textových památek spadajících z části do nastíněného kontextu; jde o *německy psaná historiografická díla* pozdního středověku vážící se k českým zemím buďto přímo svou proveniencí, nebo zprostředkovaně svou výchozí předlohou. V neposlední řadě během řešení aktuálně dokončovaného projektu GAAV č. KJB901640605 zaměřeného na rýmovaný německý překlad Dalimilovy kroniky se ještě naléhavěji ukázala potřeba podrobnějšího rozpracování této problematiky.

Mnoha z těchto historiografických pramenů nebyla po dlouhou dobu věnována soustavná pozornost; přes dílčí ediční zpřístupnění koncem 19. století tyto nebyly často podrobněji zpracovány. Důležitou okolností je, že se zpravidla jedná o překlady, což pochopitelně omezuje využitelnost pro historická bádání preferující jejich předlohy. Do jisté míry se na překladech odráží i poněkud rezervovaný přístup k samotným předlohám – pro historická bádání mají tyto co do faktografie spíše okrajový význam (vzhledem ke kompilačnímu charakteru danému zahrnutím celých dějin od jejich mýtických počátků); význam narativních textů je na úrovni faktografie

ostatně pro dané období již značně omezen např. rozsáhlým diplomatickým materiálem a jinými typy pramenů.

Obecně lze říci, že dotyčným textům (zpravidla originálním předlohám) byla věnována spíše povšechná pozornost v souvislosti se syntetizujícími pojednáními o dějinách historiografie (Palacký, F. 1830; Kutnar, F. – Marek, J. 1997; Bláhová, M. 1995 aj.), podrobným komentářem je opatřeno i reprezentativní vydání českých překladů latinských kronik doby Karla IV. (Bláhová, M. (ed.) 1987); dále je nutno zmínit historické monografie ke sledovanému období (Spěváček, J. 1980, 1982, 1986; Kavka, F. 1993, 1997; Seibt, F. 1999 ad.). Souvislých pojednání zaměřených na německé texty není příliš mnoho – mladší prozaická německá verze Dalimilovy kroniky sice v odborných pojednáních stojí poněkud ve stínu staršího rýmovaného překladu, vzhledem k důležitosti Staročeské kroniky je ovšem zpracována relativně lépe (Jireček, J. (ed.) 1878; Toischer, W. 1879; Loserth, J. 1878). Také o německých verzích vlastního životopisu Karla IV. a Pulkavovy kroniky přináší základní informace jejich editor pro řadu *Fontes rerum Bohemicarum* (Emler, J. (ed.) 1882, 1893). Shrnující informace poskytují rovněž standardní díla k německé středověké literatuře (příslušná hesla – *Die deutsche Literatur des Mittelalters Verfasserlexikon*).

Detailní interpretace jmenovaných textů tedy v podstatě stále čeká na provedení. Pro jazykovědnou a obecně filologickou analýzu přitom tyto památky představují zajímavé prameny – existence různých jazykových verzí nabízí velmi cennou možnost komparativní analýzy. Výpovědní hodnotu v tomto kontextu nesnižuje ani místy nepříliš vysoko ceněná literární či historicko-faktografická úroveň nebo místy i překladatelské zkreslení vzhledem k předlohám. V těchto textech lze naopak spatřovat určité komplementy přibližující jazykový úzus oficiální, zároveň však méně exklusivní literární komunikace).

Nezanedbatelným faktorem je i společenská vázanost této skupiny textů nastíněná úvodem – mnohé byly koncipovány s více či méně zřetelnými politickými a ideologickými cíly. To na jedné straně může komplikovat bezprostřední faktograficky zaměřené historické vyhodnocení, na druhou stranu se tím informační hodnota pramene rozšiřuje o další dimenze. V některých případech se jedná o díla, jež si po dlouhou dobu zachovávala spontánní životnost díky svému ideovému náboji (což bezesporu platí o staročeské Dalimilově kronice, do určité míry i o jejích překladech). Jiným dílům se již v době vzniku dostalo svého druhu oficiálního posvěcení (např. Pulkavova *Chronica Bohemorum* měla být reprezentativním zpracováním českých dějin, zvláštní postavení má např. také vlastní životopis Karla IV. *Vita Caroli*) u těchto textů byly relativně záhy po latinské verzi vyhotoveny překlady do češtiny a němčiny – běžných „národních jazyků“ českých zemí

předhusitského období. Již zmiňovaná Pulkavova kronika byla navíc původně převedena do němčiny hned dvakrát, nezávisle na sobě, ovšem patrně na základě stejné verze latinské kroniky.

Karel IV., jak bylo naznačeno, programově usiloval o vytvoření reprezentativního kronikářského díla prezentujícího historii korunních zemí s odpovídajícím ideovým vyzněním ohledně role lucemburské dynastie. K dostižení pravděpodobných vzorů – francouzských *Grandes Chroniques* – měly ovšem tehdy vzniklé „státní kroniky“ českých zemí přes zájem a osobní angažmá samotného panovníka poměrně daleko; nakonec se jakéhosi uznání dostalo právě Pulkavově kronice, jejíž výchozí latinská verze výrazně bohatším pramenným dochováním značně předstihuje ostatní srovnatelná díla z českých zemí daného období. Text byl také několikrát upravován, mj. v souvislosti s rozšířením lucemburských držav.

Hodnota textu pro jazykovou analýzu je navíc umocněna prozaickou formou díla a formulačně spíše volným charakterem překladu. Sledovaná německá díla spadají dobou svého vzniku na přelom střední horní němčiny a němčiny rané nové, tedy do období důležitého i pro postupné konsolidování nové němčiny. Také provenience není bez zajímavosti – německá nářečí v českých zemích zahrnovala dva dosti rozdílné okruhy (východostředoněmecký, zvláště slezský, a horskoněmecký – bavorský); v nadregionálně zaměřené písemné komunikaci se také proto postupně prosazovala obecněji srozumitelná nadnářeční jazyková forma, vykazující často vyrovnávací tendence srovnatelné s pozdější ranou novou němčinou.

Záměrem přirozeně není obnovování rozsáhlé diskuse ohledně počátku či původu nové horní němčiny, pojetí přiznávající němčině více center a tedy i „kořenů“ je uznáváno jako flexibilnější a adekvátnější; jeví se nicméně potřebné doplnit charakteristiku jazyka, ale i v širším smyslu literární tvorby v něm, na základě jmenované skupiny pramenů. Výhodou pro diferencovaný pohled na dobový jazyk a kontexty jeho užívání je v jistém smyslu mezní postavení historiografických textových památek; kroniky vykazují rysy děl v užším smyslu literárních, zároveň jde ovšem o věcné texty zaměřené na zprostředkování informací pokládaných za reálné – nefiktivní. Dalším důležitým aspektem je ideologická funkce zkoumaných děl, jež je ovšem akcentována v různé míře a jež samozřejmě není specifikem historiografických textů (je ovšem zřejmé, že daný typ textů je svým obsahem pro ideové působení příhodný). Aktuálním filologickým úkolem je zde identifikovat a charakterizovat strategie prostředky využití naplnění tomuto záměru.

Co se týče *institucionálního a personálního zajištění projektu*, fakulta poskytne pro řešení projektu odpovídající *infrastrukturu* a zajistí adekvátní pracovní podmínky; vedle základní potřebné kompetence pro danou tematiku zajišťovanou hlavním řešitelem (germanistika, historie) budou pro řešení specifických problémů případně ke spolupráci přizváni externí specialisté z ostatních fakultních pracovišť (bohemistika, latinská medievistika, pomocné vědy historické ...)

představujících tradičně významné obory fakulty zastoupené vynikajícími odborníky v daných oblastech..

Přístrojové vybavení řešitelského pracoviště z podstatné části vyhovuje potřebám předkládaného projektu; vzhledem k charakteru práce vyžadující rozsáhlé využití výpočetní techniky včetně hardwarově poměrně náročných aplikací při práci s digitální podobou faksimilií rukopisů, případně plnotextovou analýzou apod., se však pro zvýšení efektivity těchto pracovních kroků počítá s povýšením dostupného počítačového vybavení zejména doplněním paměťových modulů a navýšením úložné kapacity.

Velmi významnou položkou v rámci provozních nákladů jsou prostředky na nákup *odborné literatury* (z velké části zahraniční) nezbytné k úspěšnému zvládnutí projektu na teoretické a koncepční úrovni. Pro obecnější přípravné práce je přirozeně možné částečně využít i titulů pořízených v souvislosti s dřívějšími tematicky příbuznými projekty, dlouhodobý deficit zejména ve specializované odborné literatuře se dosud daří odbourávat jen pozvolna. Akvizice specifických titulů potřebných pro řešení projektu tak přispěje k vytvoření příznivých podmínek pro budoucí zpracovávání úkolů podobného zaměření.

Zásadní důležitost, jak je u mimoněmeckého germanistického bádání pochopitelné, mají *zahraniční studijní cesty* umožňující vedle primárních rešerší pramenů a literatury také konzultace s tamějšími specialisty (univerzity v Řezně, Vídni aj.); zároveň jsou zahraniční cesty vhodnou příležitostí k pořízení aktuální odborné literatury. Také domácí služební cesty jsou zaměřeny zvláště na rešerše a odborné konzultace.

Služby zahrnují nezbytnou digitalizaci výchozího textového materiálu v podobě faksimilií i dostupných edic, dále pořízení dílčích kopií aj.

Ostatní položky provozních nákladů představují hodnoty odvozené od jmenovaných částek, případně od mzdových prostředků.

Požadované *mzdové prostředky* reflektují skutečnost, že většinu prací bude zajišťovat sám navrhovatel, účast na projektu představuje 50 % jeho pracovní kapacity. Pro dílčí úkoly zvláště technického charakteru budou operativně angažováni další pracovní síly, podle předpokladu částečně z řad studentů (skenování textů, přepisy, mechanické části editace apod.) či lektorů (korektury výstupních studií, specifické konzultace).

Předběžný rozvrh prací

První rok řešení bude věnován převážně heuristice – vytváření detailnějšího přehledu relevantních textových pramenů a bibliografie příslušné sekundární literatury; na základě toho bude dále

proveden výběr vhodných textů pro podrobnější analýzu. V další fázi bude započato s digitalizací textů.

Těžištěm *druhého roku* prací na projektu bude vytváření elektronických verzí vybraných památek na základě dostupných edic, případně s využitím pramenných rukopisů. Následující studie budou věnovány všestranné analýze jednotlivých vybraných památek. Zároveň bude započato s přípravnými pracemi na zveřejnění elektronických verzí textů a bibliografie v elektronické podobě.

Na *záverečný rok* řešení se počítá se zkompletováním textů určených pro elektronické publikování a s dokončením webového rozhraní, zároveň bude připravena souhrnná syntetizující analýza zkoumané problematiky.

U textů zařazených do výběru bude provedena *filologická analýza*, charakterizující příslušné památky v jednotlivých jazykových plánech, stejně tak z hlediska nářečních rysů; pozornost bude věnována *stylu a literárním prostředkům* – přirozeně se zohledněním případných předlohových textů. Vzhledem ke specifikům náplně některých ze zkoumaných památek bude podrobena zkoumání i jazyková realizace jejich pravděpodobně zamýšleného *ideového působení*. Skutečnost, že se vesměs jedná o texty spíše neexkluzivní, zaměřené na širší okruh publika (v měřících 14. století), představuje pro zkoumanou problematiku pozitivum v podobě reprezentativnějšího obrazu dobového jazykového úzu.

Výstupy předkládaného projektu budou jednak studie v odborných časopisech, zpracovávající problematiku zkoumaných textů z lingvistické, literárněvědné i historické perspektivy.

Dále bude v průběhu řešení zpracována a internetově zpřístupněna výběrová bibliografie relevantní sekundární literatury, stejně jako primární texty (na základě spolehlivých starších edic nebo rukopisů), případně i digitální faksimile.

Projekt přispěje k prohloubení poznatků o společenské a kulturní atmosféře českých zemí pozdního středověku, zvláště období vlády Karla IV., na základě dosud spíše opomíjených pramenů; charakterizování jazykové podoby textů spadajících do důležitého období počátků rané nové horní němčiny umožní diferencovanější pohled na dynamicky se vyvíjející jazykový systém a proměňující se komunikační schémata. Aktuální je rovněž snaha o postižení také méně exkluzivního jazykového úzu jako určitého komplementu k obrazu zprostředkovanému vrcholnými literárními díly, případně i jinými druhy textů spojenými s formalizovanou produkcí význačných

institucí. V neposlední řadě je zkoumání ekvivalentních textů v různých překladových variacích příspěvkem k charakterizování komplexních vzájemných vztahů v multilingválním prostředí českých zemí dotyčného období. Zpřístupněním primárních textů i bibliografie sekundární literatury budou navíc podstatně usnadněna navazující bádání v příbuzných tematických oblastech.

Výběrová bibliografie

- Albrecht, Jörn: Literarische Übersetzung. Geschichte – Theorie – Kulturelle Wirkung. Darmstadt 1998.
- Baumann, Winfried: Die Literatur des Mittelalters in Böhmen. Deutsch-lateinisch-tschechische Literatur vom 10. bis zum 15. Jahrhundert. München 1978.
- Bláhová, Marie (ed.): Kroniky doby Karla IV. Praha 1987.
- Bláhová, Marie: Staročeská kronika tak řečeného Dalimila v kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota. (Staročeská kronika tak řečeného Dalimila 3. Praha 1995.
- Bok, Václav: Deutsche Literatur in Böhmen in der Zeit der Herrschaft Johanns von Luxemburg (1310–1346). In: Fata Libellorum. Festschrift für Franzjosef Pensel zum 70. Geburtstag, Hrsg. von Rudolf Bentzinger und Ulrich-Dieter Oppitz, Göppingen 1999. S. 1–10.
- Bok, Václav: Německá a česká literatura 13. a 14. století. In: Speculum medii aevi – Zrcadlo středověku. Hrsg. v. Lenka Jiroušková. Praha 1998.
- Bok, Václav: Zur literarischen Situation im Böhmen des 14. Jahrhunderts. In: Literatur im Umkreis des Prager Hofes der Luxemburger. Schweinfurter Kolloquium 1992 (Wolfram-Studien XIII). Hrsg. v. Joachim Heinzle, L. Peter Johnson, Gisela Vollmann-Profe. Berlin 1994. S. 10–27.
- Dobrovský, Josef: Geschichte der böhmischen Sprache und Literatur. (Hrsg. v. Hubert Rösel). Halle (Saale) 1955 (Originalausgabe Prag 1792).
- Emler, Josef (ed.): Vita Caroli IV. In: Fontes rerum Bohemicarum III. Praha 1882.
- Emler, Josef – Gebauer, Jan (ed.): Kronika Pulkavova. In: Fontes rerum Bohemicarum V. Praha 1893.
- Gierach, Erich: „Dalimil“. In: Die deutsche Literatur des Mittelalters. Verfasserlexikon. Hrsg. von Wolfgang Stammer. Band I. Berlin und Leipzig 1933. Sp. 398–400.
- Glier, Ingeborg (Hrsg.): Die deutsche Literatur im späten Mittelalter. 1250–1370. 2. Teil. München 1987.
- Henzen, Walter: Schriftsprache und Mundarten. Bern 1954.
- Jelinek, Franz: Mittelhochdeutsches Wörterbuch zu den deutschen Sprachdenkmälern Böhmens und der mährischen Städte Brünn, Iglau und Olmütz – XIII. bis XVI. Jahrhundert. (Germanische Bibliothek. 1, Sammlung germanischer Elementar- und Handbücher. IV. Reihe, Wörterbücher Bd. 3) Heidelberg 1911.
- Jelinek, Franz: Die Sprache der Wenzelsbibel in ihrem Verhältnis zu der Sprache der wichtigsten deutschen Literatur- und Rechtsdenkmäler aus Böhmen und Mähren im XIV. Jahrhundert und der kaiserlichen Kanzlei der Luxemburger. Ein Beitrag zur Geschichte der neuhochdeutschen Schriftsprache. Görz 1898.
- Jireček, Josef (ed.): Rýmovaná kronika česká; Di tutsche kronik von Behemlant; Die pehemische Cronica dewtetz. In: Fontes rerum Bohemicarum III. Praha 1878.

- Jireček, Josef: Über die Reimchronik des sogenannten Dalimil, insbesondere über die Handschriften derselben. In: Sitzungsberichte der Königlich böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften in Prag. Prag 1877. S. 257–269. (vorgetragen am 20. November 1876).
- Jungandreas, Wolfgang: Zur Geschichte der schlesischen Mundart im Mittelalter. Untersuchungen zur Sprache und Siedlung in Ostmitteldeutschland. Breslau 1937 (Nachdruck Stuttgart 1987).
- Kavka, František: Vláda Karla IV. za jeho císařství (1355-1378). Praha 1993.
- Kavka, František: Karel IV.: historie života velkého vladaře. Praha 1998.
- Kelle, Johann: Altdeutsche Handschriften aus Prager Bibliotheken III. Bibliothek des Domkapitels. In: Serapeum. Zeitschrift für Bibliothekwissenschaft, Handschriftenkunde und ältere Literatur. Jahrgang 1868, No. 11. Leipzig 1868.
- Kersken, Norbert: Geschichtsschreibung im Europa der „nationes“. Nationalgeschichtliche Gesamtdarstellungen im Mittelalter. Köln–Weimar–Wien 1995.
- Koller, Werner: Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Wiebelsheim 2001.
- Kraus, Arnošt: Německá literatura na půdě Československé republiky. Do roku 1848. In: Československá vlastivěda VII. Písemnictví. Praha 1933.
- Kraus, Arnošt: Jan z Michalovic. Německá báseň třináctého věku. Praha 1888.
- Kutnar, František – Marek, Jaroslav: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Praha 1997.
- Lorenz, Ottokar: Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter seit der Mitte des dreizehnten Jahrhunderts. I. Band. (3. Aufl.) Berlin 1886.
- Lorenz, Ottokar: Deutschlands Geschichtsquellen im Mittelalter seit der Mitte des dreizehnten Jahrhunderts. I. Band. (2. Aufl.) Berlin 1876.
- Loserth, Johann: Jireček, Josef: Rýmovaná kronika česká tak řečeného Dalimila. (Böhmische Reimchronik des sogenannten Dalimil). Herausgegeben im 3. Bde. 1.–3. Hefte der Fontes rerum Bohemicarum (Prameny dějin českých). V Praze (Prag), 1878. In: Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen XVI. Jahrgang. 1878. S. 49–56.
- Loserth, Johann: Beiträge zur Kritik des gereimten deutschen Dalimil. In: Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen XIV. 1876. S. 298–305.
- Martin, Ernst: Die deutsche Literatur Böhmens im Mittelalter. In: Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen XVI. Jahrgang. 1878. S. 20–33.
- Martin, Ernst: Wilhelm von Wenden, ein gedicht Ulrichs von Eschenbach, hrsg. von Wendelin Toischer (Bibliothek der mittelhochdeutschen Literatur in Böhmen hrsg. von Ernst Martin). Prag 1876. In: Anzeiger für deutsches Altertum und deutsche Literatur 3. Bd. Berlin 1877. S. 107–115.
- Masařík, Zdeněk: Zur Sprache der mittelhochdeutschen Dalimilchronik. In: Brüner Beiträge zur Germanistik und Nordistik VII. (Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity K 12. 1991. S. 51–64.
- Mezník, Jaroslav: Němci a Češi v Kronice tak řečeného Dalimila. Časopis Matice moravské 112. 1993. S. 3–10.

- Mezník, Jaroslav: Praha před husitskou revolucí. Praha 1990.
- Mezník, Jaroslav: Národnostní složení předhusitské Prahy. In: Sborník historický 17. 1970. S. 5–30.
- Mourek, Václav E.: Zum Prager Deutsch des XIV. Jahrhunderts. In: Sitzungsberichte der Königl. Böhmisches Gesellschaft der Wissenschaften. Classe für Philosophie, Geschichte und Philologie 1901. Prag 1901. S. I–VIII, 1–84.
- Nechutová, Jana: Latinská literatura českého středověku do roku 1400. Praha 2000.
- Palacky, Franz: Würdigung der alten böhmischen Geschichtschreiber. Prag 1830.
- Rudolf, Rainer: „Dalimil“. In: Die deutsche Literatur des Mittelalters. Verfasserlexikon. 2. Auflage. Hrsg. von Kurt Ruh [u.a.]. 2. Band. Berlin–New York 1980. Sp. 33–35. – Dalimil. In: Die deutsche Literatur des Mittelalters. Verfasserlexikon. Nachträge und Korrekturen. 2. Auflage. 11. Band. Berlin–New York 2001. Sp. 341.
- Seibt, Ferdinand: Karel IV.: císař v Evropě (1346-1378). Praha 1999.
- Schmaus, Alois: Tschechisch – deutsche Literaturbeziehungen. In: Deutsche Philologie im Aufriss. Hrsg. v. Wolfgang Stammer. Bd III. Berlin 1967. Sp. 503–524.
- Schmitt, Ludwig Erich: Die deutsche Urkundensprache in der Kanzlei Kaiser Karls IV. In: Mitteldeutsche Studien. (Zeitschrift für Mundartforschung, Beiheft 15). Halle/Saale 1936.
- Spěváček, Jiří: Václav IV. 1361-1419: k předpokladům husitské revoluce. Praha 1986.
- Spěváček, Jiří: Král diplomat: (Jan Lucemburský 1296-1346). Praha 1982.
- Spěváček, Jiří: Karel IV.: život a dílo (1316-1378). Praha 1980.
- Schwarz, Ernst: Sudetendeutsche Sprachräume. 2. Aufl. München 1962.
- Schwarz, Ernst: Jazyk německý na území ČSR. In: Československá vlastivěda 3. Jazyk. Praha 1934. S. 524–597.
- Toischer, Wendelin: Zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur in Böhmen. Der sogenannte „deutsche Dalimil“. In: Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen XXIII. Jahrgang. 1885. S. 277–284.
- Vildhaut, Heinrich: Handbuch der Quellenkunde zur deutschen Geschichte. Band II. Vom Falle der Stauer bis zum Auftreten des Humanismus. Arnberg 1900.
- Wolkan, Rudolf: Geschichte der deutschen Literatur im Böhmen bis zum Ausgang des XVI. Jahrhunderts. Prag 1894.

Část D

Personální zajištění projektu – navrhovatel

Životopis

Identifikace osoby

- Mgr. Vlastimil Brom, Ph.D., narozen 8. dubna 1977 v Českých Budějovicích

Pracoviště

- Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky
Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně
Arna Nováka 1
602 00 Brno

Funkce na pracovišti

- odborný asistent

Vzdělání a akademická kvalifikace

- 2004: Ph.D. v oboru Německý jazyk, FF MU v Brně, disertační práce „Der deutsche Dalimil' – Untersuchungen zur gereimten deutschen Übersetzung der alttschechischen Chronik des sogenannten Dalimil“
- 2000: Mgr. v oboru historie-němčina, FF MU Brno, „Německý Dalimil“ a jeho předloha, pokus o srovnávací analýzu (Hi); Heinrich von Morungen und alttschechische Liebeslyrik, Versuch einer kontrastiven Analyse des motivischen Repertoires (Nj)

Přehled zaměstnání

- od 2004: Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky – Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Pedagogická činnost

- Historický vývoj němčiny
- Úvod do jazykovědy
- Jazyková cvičení
- Vybrané kapitoly z historické sémantiky němčiny
- Vybrané látky středověkého písemnictví
- Vlastní jména v němčině

Vědeckovýzkumná činnost

- synchronní a diachronní lingvistika se zaměřením na němčinu
- historický vývoj němčiny
- historická sémantika
- starší německý jazyk a literatura

Akademické stáže

- 2002-2003: Universität Regensburg, Německo
- 1999: Otto-von-Guericke-Universität Magdeburg, Německo

Univerzitní aktivity, řešené projekty

- Rýmovaný německý překlad Staročeské kroniky tak řečeného Dalimila v kontextu české, latinské a německé textové tradice – jazykový, literární a historický rozbor; edice a komentář – Juniorský badatelský grantový projekt GA AV ČR (2006 – 2008)
- Historicko sémantická specifika střední horní němčiny XIV. století“ FRVŠ MŠMT (2003)

Mimouniversitní aktivity

- členství v redakční radě časopisu Germanoslavica

Ocenění vědeckou komunitou

- 2004: Cena rektora Masarykovy univerzity pro nejlepší studenty doktorských studijních programů

Vybrané publikace

- Brom, Vlastimil – Bromová, Veronika. Zur sprachlichen Form der ältesten Dalimil-Übersetzungen im Vergleich zum Originaltext – Stichprobe Verbformen. *Brünner Beiträge zur Germanistik und Nordistik – Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity – řada germanistická (R)*, Brno : Masarykova univerzita, R12, ., od s. 99-116, 17 s. ISSN 1211-4979. 2007.
- Brom, Vlastimil. Die deutsche Reimübersetzung der altschechischen „Dalimil-Chronik“ und das Fragment der lateinischen Fassung. In *Deutsche Literatur und Sprache im Donauraum (Eds. Christine Pfau, Kristýna Slámová)*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci – Filozofická fakulta, 2006. od s. 261-279, 19 s. ISBN 80-244-1242-X.
- Brom, Vlastimil. Der „Lateinische Dalimil“ – ein wichtiger Quellenfund für die lateinische Mediävistik, Bohemistik und Germanistik. *Germanoslavica. Zeitschrift für germano-slawische Studien*, Praha : AV ČR, 17, 1-2, od s. 165-170, 6 s. ISSN 1210-9029. 2006.
- Brom, Vlastimil. *Der deutsche Dalimil. Untersuchungen zur gereimten deutschen Übersetzung der altschechischen Dalimil-Chronik*. Brno : Masarykova univerzita, 2006. 281 s. vyd. 1. ISBN 80-210-4211-7.
- Brom, Vlastimil. Panovnické tituly v Dalimilově kronice. K využití textové lingvistiky pro historickou interpretaci. In *Stát, státnost a rituály českého středověku*. Brno : Matice moravská, 2006. od s. 217-234, 18 s.
- Brom, Vlastimil. Die „Deutsche Reimchronik von Böhmen“ – einige Aspekte der mittelalterlichen Übersetzung. *Brünner Beiträge zur Germanistik und Nordistik – Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity – řada germanistická (R)*, Brno : Masarykova univerzita, R11, od s. 99-113, 15 s. ISSN 1211-4979. 2006.
- Masařík, Zdeněk – Brom, Vlastimil. *Historische Entwicklung des Deutschen: Übersichtstabellen – Kommentare – Textproben*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2005. 129 s. 1. Vyd. ISBN 80-210-3696-6.
- Brom, Vlastimil. Der sog. „Abriss“ und sein Verhältnis zur deutschen Reimübersetzung der Dalimil-Chronik. *Brünner Beiträge zur Germanistik und Nordistik – Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity*, Brno : Masarykova univerzita, R 10, 1, od s. 137-149, 13 s. ISSN 1211-4979. 2005.
- Brom, Vlastimil. Zur gereimten deutschen Übersetzung der altschechischen Reimchronik des sogenannten Dalimil. In *Deutsche Literatur des Mittelalters in und über Böhmen II. Tagung in České Budějovice/Budweis. Hrsg. v. Václav Bok & Hans-Joachim Behr. (Schriften zur Mediävistik, Bd. 2)*. Hamburg : Verlag Dr. Kovač, 2004. od s. 161-171, 11 s. ISBN 3-8300-1041-9.
- Brom, Vlastimil. Zu einigen historisch- semantischen Spezifika des Spätmittelhochdeutschen in den böhmischen Ländern – Am Beispiel der gereimten deutschen Übersetzung der Altschechischen Reimchronik des sogenannten Dalimil. *Brünner Beiträge zur Germanistik und Nordistik – Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity*, Brno : Masarykova univerzita, 9, 1, od s. 199-235, 37 s. ISSN 1211-4979. 2004.

18. 3. 2008